

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه خبر داد

تدوین ۶۰ هزار مسئله پژوهشی درباره پیامبراکرم ﷺ

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه، از شناسایی ۶۱ چالش پژوهشی مدارس علمیه و تدوین راهکارهای عملی برای رفع آنها خبر داد و گفت: تاکنون ۴۴ درصد مصوبات این حوزه به نتیجه رسیده است.

به گزارش خبرگزاری حوزه، حجت‌الاسلام والمسلمین فرهاد عباسی معاون پژوهش حوزه‌های علمیه، در سیزدهمین اجلاسبه مدیران حوزه‌های علمیه، با اشاره به برنامه‌های تحولی معاونت پژوهش، از تدوین مجموعه‌ای شامل ۶۰ هزار مسئله پژوهشی درباره پیامبراکرم ﷺ خبر داد و گفت: این مجموعه با رویکرد مسئله‌محور آماده شده و می‌تواند زمینه‌ساز گفت‌وگوی علمی حوزه با نهادهای علمی، مذاهب، فرق و جریان‌های فکری مختلف باشد.

وی با اشاره به سالگشت یکهزار و پانصدمین سال میلاد پیامبر مکرم اسلام ﷺ اظهار کرد: معاونت پژوهش حوزه‌های علمیه، امسال دو هدیه ویژه برای حوزه‌های علمیه در این زمینه آماده کرده است که تلاش می‌شود، بستر فعالیت‌های علمی و پژوهشی استان‌ها حول محور آنها شکل بگیرد.

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه افزود: نخستین اقدام، آماده‌سازی کتابی مشتمل بر ۶۰ هزار موضوع و مسئله پژوهشی درباره شخصیت و سیره پیامبر اکرم ﷺ است که به‌صورت مسئله‌محور و در قالب‌های مختلف تدوین شده و در کنفرانس وحدت اسلامی با حضور آیت‌الله اعرافی رونمایی می‌شود.

وی ادامه داد: این مجموعه، فاز نخست یک پروژه بزرگ پژوهشی در زمینه پیامبرشناسی و پیامبرپژوهی است و امیدواریم، بتواند ظرفیت گفت‌وگوی سازنده و علمی حوزه‌های علمیه را با مراکز علمی کشور و همچنین مذاهب و تفکرات مختلف فراهم کند.

برگزاری همایش بزرگ پیامبرپژوهان

حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی، از برگزاری همایش بزرگ پیامبرپژوهان در سال جاری خبر داد و گفت: دومین برنامه معاونت پژوهش در این زمینه، برگزاری همایش بزرگ پیامبرپژوهان است که در حاشیه رویداد کتاب سال حوزه برگزار خواهد شد.

وی با اشاره به سابقه فعالیت رویداد کتاب سال حوزه اظهار کرد: طی ۴۸ سال گذشته و از ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی، حدود ۶ هزار کتاب حوزوی شناسایی شده است که تلاش می‌کنیم، این آثار به‌عنوان بخشی از دستاوردهای علمی انقلاب اسلامی و حوزه‌های علمیه، به جامعه علمی کشور معرفی شود.

شناسایی ۶۱ چالش پژوهشی در مدارس علمیه

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه در ادامه، با تشریح برنامه معاونت پژوهش برای ارتقای وضعیت پژوهشی مدارس گفت: برنامه پیش‌روی معاونت پژوهش در چند گام طراحی شده که در گام نخست، شناسایی آسیب‌ها، مشکلات و چالش‌های پژوهش در مدارس علمیه و واحدهای آموزشی مورد توجه قرار گرفته است. در همین راستا، دو اجلاسبه با حضور معاونان پژوهش استان‌ها برگزار شد و مسائل پژوهشی مدارس به‌صورت متمرکز مورد بررسی قرار گرفت.

حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی خاطرنشان کرد: در این جلسات، ۶۱ مسئله و چالش پژوهشی در مدارس علمیه شناسایی و احصا شد و برای هریک از این مسائل نیز راهکارهای عملی طراحی شده است.

وی ادامه داد: از مجموع ۶۱ مصوبه و مسئله شناسایی‌شده، ۲۷ مورد، معادل ۴۴ درصد به نتیجه رسیده و اقدامات لازم درباره آنها انجام شده است؛ ۲۹ مورد، معادل ۴۸ درصد نیز در دست اقدام و پیگیری کارشناسی قرار دارد و ۵ مورد، معادل ۸ درصد همچنان در مرحله بررسی و مطالعات کارشناسی است.

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه تصریح کرد: این اقدامات در شرایطی دنبال شده که حوزه‌های علمیه با محدودیت‌های مالی و شرایط خاص ناشی از جنگ مواجه بوده‌اند و با این وجود، مدیران استانی و معاونان پژوهش مدارس، تلاش‌های قابل توجهی برای پیشبرد برنامه‌های پژوهشی داشته‌اند.

حرکت حوزه‌های علمیه به سمت مرجعیت علمی

وی با اشاره به گام‌های بعدی معاونت پژوهش گفت: هدف نهایی این برنامه‌ها آن است که مدرسه علمیه و مدیریت حوزه علمیه در استان‌ها به یک مرجع علمی تبدیل شوند؛ رویکردی که از جمله تأکیدات رهبر شهید نیز بود و باید در مسیر تحول پژوهشی حوزه دنبال شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی افزود: در این مسیر، تلاش می‌شود پژوهش از یک فعالیت صرفاً اداری و محدود خارج شده و به یکی از ارکان اصلی فعالیت علمی مدارس و مدیریت‌های استانی تبدیل شود.

توسعه مراکز پژوهشی و مجلات علمی در استان‌ها

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه، با اشاره به ظرفیت دبیرخانه شورای اعطا اظهار کرد: یکی از ظرفیت‌هایی که مدارس، واحدهای آموزشی و مدیریت‌های استانی باید بیشتر از آن استفاده کنند، دبیرخانه شورای اعطاست که اگرچه ذیل شورای عالی حوزه‌های علمیه فعالیت می‌کند، اما بخشی از امور آن به معاونت پژوهش تفویض شده است.

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه افزود: آموزش پژوهش و مهارت‌های پژوهشی باید با منطق یادگیری، مراحل تحصیل و متون درسی هماهنگ باشد تا پژوهش و آموزش در حوزه‌های علمیه به‌صورت جدا از یکدیگر دنبال نشوند. رویکرد مطلوب این است که پژوهش با آموزش ترکیب اتحادی داشته باشد، نه اینکه صرفاً به‌صورت فعالیتی انضمامی در کنار آموزش قرار گیرد. حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی ادامه داد: در هر مرحله آموزشی باید متناسب با سطح علمی و محتوای درسی، مهارت‌های پژوهشی مورد نیاز نیز تعریف شود و بخشی از این مسئولیت، بر عهده متن درسی و بخشی بر عهده استاد قرار گیرد. وی با اشاره به تأکید آیت‌الله اعرافی بر نقش پژوهشی اساتید حوزه گفت: استاد مدرسه علمیه همان‌طور که رسالت آموزشی دارد، رسالت پژوهشی نیز دارد و باید در این زمینه، پاسخگوی معاونت پژوهش باشد؛ البته سازوکارهای لازم برای تحقق این موضوع باید فراهم شود.

تدوین آیین‌نامه استفاده از هوش مصنوعی در پژوهش‌های حوزوی

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه، یکی دیگر از برنامه‌های جدید این معاونت را ساماندهی استفاده از هوش مصنوعی در فعالیت‌های پژوهشی عنوان کرد و گفت: هوش مصنوعی می‌تواند در صورت استفاده نادرست، آموزش و پژوهش حوزه‌های علمیه را با آسیب مواجه کند و در صورت استفاده هوشمندانه، زمینه ارتقای علمی و پژوهشی حوزه را فراهم سازد. با همکاری شورای مربوط، آیین‌نامه استفاده از هوش مصنوعی در پژوهش‌ها تدوین شده و در مرحله نهایی‌سازی قرار دارد.

حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی خاطرنشان کرد: این آیین‌نامه باید برای تحقیق یایانی، پایان‌نامه‌ها، پژوهش‌های کلاسیک و سایر فعالیت‌های پژوهشی به دستورالعمل‌های دقیق‌تر تبدیل شود تا استان‌ها بتوانند بر اساس آن، شیوه آموزش و نحوه استفاده صحیح از هوش مصنوعی را برای طلاب و پژوهشگران طراحی کنند.

ضرورت فعال سازی ظرفیت پژوهشی استان‌ها

وی با اشاره به دو طرح «جغرافیای دینی و فرهنگی استان‌ها» و «نیازسنجی علمی و فرهنگی استان‌ها» گفت: این دو طرح با هدف پیوند ظرفیت علمی و پژوهشی حوزه‌های علمیه با نهادهای اثرگذار استانی طراحی و اجرا شده است.

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه افزود: در این زمینه ۱۸ طرح جغرافیای دینی و ۱۷ طرح نیازسنجی علمی در استان‌ها انجام شده؛ اما برخی از این طرح‌ها به دلایل مختلف از سطح مطلوب فاصله داشته‌اند. لازم است در اجرای این طرح‌ها، میان گزارش‌های ارائه‌شده از سوی استان‌ها و واقعیت‌های میدانی تطابق بیشتری ایجاد شود تا محصولات پژوهشی تولیدشده، بتوانند واقعاً مورد استفاده مدیران، دانشگاه‌ها، نهادهای فرهنگی و مجموعه‌های اثرگذار استان قرار گیرند.

گزارش خبری

اتصال انجمن‌های علمی به مدارس علمیه

حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی، با تأکید بر ضرورت استفاده بیشتر از ظرفیت انجمن‌های علمی حوزه اظهار کرد: در جلسات برگزارشده با انجمن‌های علمی، ۵۰ راهبرد برای اتصال میدانی این انجمن‌ها به مدارس و واحدهای آموزشی طراحی شده است.

وی تصریح کرد: یکی از مشکلات موجود، فعالیت جزیره‌ای مجموعه‌های علمی است و باید تلاش کنیم انجمن‌های علمی به‌صورت مستقیم با مدیریت‌های استانی و فعالیت‌های میدانی مدارس پیوند بخورند. با تحقق این ارتباط، بسیاری از فعالیت‌های پژوهشی استان‌ها می‌تواند با مشارکت انجمن‌های علمی انجام شود و چندین نهاد و مجموعه علمی از یک پروژه مشترک بهره‌مند شوند.

آغاز فعالیت

دفتر فلسفه‌های علوم و نظامات اجتماعی

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه همچنین از راه‌اندازی «دفتر فلسفه‌های علوم و نظامات اجتماعی» خبر داد و گفت: در راستای تحقق سیاست «حوزه پیشرو و سلامت» و با توجه به تأکید مدیریت حوزه‌های علمیه، این دفتر راه‌اندازی شده و برای آن شورای سیاست‌گذاری، شورای علمی و شورای راهبردی طراحی شده است.

حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی خاطرنشان کرد: در این زمینه با بیش از ۲۵ استاد تراز اول حوزه علمیه قم راینزی و مشورت شده و امیدواریم، امسال شاهد موج جدیدی از ارائه دروس و تولید پژوهش در عرصه فلسفه‌های علوم انسانی و مسائل نظامات اجتماعی باشیم.

وی خاطرنشان کرد: در برخی استان‌ها نیز زمینه برگزاری حداقل یک درس تخصصی در این زمینه وجود دارد و می‌توان با بهره‌گیری از ظرفیت استادان شناخته‌شده، این مسیر را با خروجی‌های علمی مشخص دنبال کرد.

حمایت بنیاد علم از طرح‌های پژوهشی حوزه

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه در ادامه، با اشاره به ظرفیت بنیاد علم برای حمایت از طرح‌های پژوهشی گفت: با راینزی‌های انجام‌شده، زمینه‌های جدیدی برای تسهیل دریافت حمایت‌های پژوهشی فراهم شده است و طلاب و پژوهشگران، می‌توانند طرح‌های پژوهشی و رساله‌های سطح چهار خود را در سامانه مربوط ثبت کنند. در حال حاضر سالانه حدود ۴۰۰ رساله سطح چهار در حوزه‌های علمیه دفاع می‌شود و ضروری است، از این ظرفیت برای جذب حمایت‌های پژوهشی استفاده شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی خاطرنشان کرد: معاونت پژوهش می‌تواند برای آشنایی طلاب و پژوهشگران با فرایند ثبت طرح و دریافت حمایت، کارگاه‌های آموزشی برگزار کند تا ظرفیت موجود بیش از گذشته مورد استفاده قرار گیرد.

وی تأکید کرد: همچنین قرار است طرح‌های کلان پژوهشی معاونت‌ها و استان‌ها شناسایی و برای استفاده از ظرفیت‌های حمایتی بنیاد علم معرفی شوند.

بازخوانی نظام شناسایی و حمایت از نخبگان حوزه

معاون پژوهش حوزه‌های علمیه به موضوع نخبگان حوزه پرداخت و گفت: یکی از برنامه‌های مهم در دوره جدید، بازخوانی آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مربوط به شناسایی، معرفی، توانمندسازی و مهارت‌آموزی نخبگان است.

وی با اشاره به برخی عدم تناسب‌ها در توزیع نخبگان میان استان‌ها اظهار کرد: در حال حاضر ۱۰ استان حتی یک نخبه یا استعداد برتر ندارند؛ درحالی‌که برخی استان‌ها سهم بالایی از نخبگان را به خود اختصاص داده‌اند؛ بنابراین باید تناسب میان استان‌ها و همچنین میان عرصه‌های مختلف فعالیت حوزوی مورد توجه قرار گیرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین عباسی افزود: در برخی عرصه‌ها مانند تحصیل، تدریس، تبلیغ و پژوهش نیز باید تناسب بیشتری برقرار شود و نمی‌توان شناسایی و توانمندسازی نخبگان را بدون تعامل میان معاونت‌های مختلف حوزه دنبال کرد.

وی تصریح کرد: برای شناسایی استعدادهای برتر در عرصه تحصیل، باید با معاونت آموزش تعامل جدی وجود داشته باشد؛ در عرصه تهذیب نیز باید با معاونت تهذیب و در عرصه تبلیغ با معاونت تبلیغ همکاری شود. معاون پژوهش حوزه‌های علمیه تأکید کرد: این تغییر رویکرد در حوزه نخبگان، هم در مرحله شناسایی و هم در مرحله توانمندسازی و مهارت‌آموزی دنبال خواهد شد و تلاش می‌کنیم، ظرفیت‌های نخبگانی حوزه را متناسب با نیازهای واقعی و عرصه‌های مختلف علمی و تبلیغی فعال کنیم.

وی در پایان خاطرنشان کرد: برنامه‌های معاونت پژوهش بسیار گسترده است و بخش قابل توجهی از اقدامات، در دست پیگیری قرار دارد که در فرصت‌های بعدی و نشست‌های تخصصی با مدیران و معاونان استانی، جزئیات بیشتری از آنها ارائه خواهد شد.